

**Hallituksen esitys eduskunnalle turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistamista koske-
vaksi lainsäädännöksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lait ulkomaalaislain 9 §:n 2 momentin, 190 §:n 3 momen-
tin, 196 §:n 3 momentin ja oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta. Esityksen tarkoituksena on
vahvistaa turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa pääministeri Antti Rinteen hallituksen hallitus-
ohjelman mukaisesti.

Ulkomaalaislakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että turvapaikanhakijalle turvapaikkapuhut-
telussa annettavaa oikeusapua koskeva säännös ja päätöksien valitusaikaa koskevat säännökset
kumottaisiin. Tästä seuraisi, että hakijalla voisi olla tarvittaessa julkisin varoin kustannettu
avustaja myös turvapaikkapuhuttelussa. Valitusajat päätöksistä olisivat samat kuin muissakin
hallinto-oikeudellisissa asioissa eli 30 päivää.

Oikeusapulakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asiakkohtaista palkkiota koskeva säännös
kumottaisiin, mistä seuraa, että yksityiselle avustajalle maksettaisiin tarpeellisista toimenpi-
teistä tuntiperusteinen korvaus.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT.....	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu.....	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Tavoitteet	10
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset.....	10
4.1 Ehdotukset ja perustelut.....	10
4.2 Pääasialliset vaikutukset	11
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot.....	13
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	13
6 Lausuntopalaute.....	14
7 Lakia alemman asteinen sääntely	14
8 Voimaantulo.....	14
8.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä	14
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys	14
LAKIEHDOTUKSET	15
ulkomaalaislain eräiden säännösten kumoamisesta	15
oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta	16
LIITE	17
RINNAKKAISTEKSTIT	17
laki ulkomaalaislain eräiden säännösten kumoamisesta.....	17
laki oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta	18

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Ulkomaalaislakiin (301/2004) ja oikeusapulakiin (257/2001) tehtiin edellisellä hallituskaudella muutoksia turvapaikanhakijoiden oikeusavun ja valitusajkojen osalta. Avustajille säädettiin asiakohtaiset palkkiot ja palkkio turvapaikkapuhuttelussa läsnäolosta säädettiin maksettavaksi vain, jos siihen on erityisen painavia syitä tai avustettavana on alaikäinen lapsi. Valitusajat lyhennettiin 21 ja 14 päivään. Muutokset tulivat voimaan 1.9.2016. Näiden muutosten vaikutuksia on arvioitu useissa selvityksissä ja niihin on esitetty usealta taholta muutoksia.

Pääministeri Antti Rinteen hallitusohjelman ”Osaava ja osallistava Suomi” (s. 87) mukaan turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa vahvistetaan. Tämä tapahtuu hallitusohjelman kirjauksen mukaan muun ohella niin, että mahdollistetaan avustajan käyttö turvapaikkapuhuttelussa, otetaan käyttöön tuntiperusteiset palkkiot avustajille sekä yleiset hallinto-oikeudelliset valitusajat.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu oikeusministeriössä yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

Turvapaikanhakijoiden oikeusapua on tutkittu vuoden 2016 lakimuutosten jälkeen useammassa riippumattomassa selvityksessä. Selvitykset ovat olleet käytettävissä muutosvalmistelussa. Kaikissa näissä selvityksissä on esitetty kehittämiskohteita kansainvälistä suojelua hakevien oikeusapuun ja käsittelyprosesseihin.

2 Nykytila ja sen arviointi

Ulkomaalaisen oikeudesta saada oikeusapua säädetään ulkomaalaislain 9 §:n 1 momentin viittaussäännöksen mukaan oikeusapulaissa. Oikeusapuun kuuluu oikeudellinen neuvonta, tarpeelliset toimenpiteet sekä avustaminen tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa sekä vapautus eräistä asian käsittelyyn liittyvistä menoista, siten kuin oikeusapulaissa säädetään. Oikeusapulain 2 §:n 2 momentin mukaan henkilölle, jolla ei ole kotikuntaa Suomessa taikka koti- tai asuinpaikkaa toisessa Euroopan unionin jäsenvaltioissa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, annetaan oikeusapua, jos henkilön asiaa käsitellään Suomen tuomioistuimessa tai jos oikeusapuun on erityistä syytä.

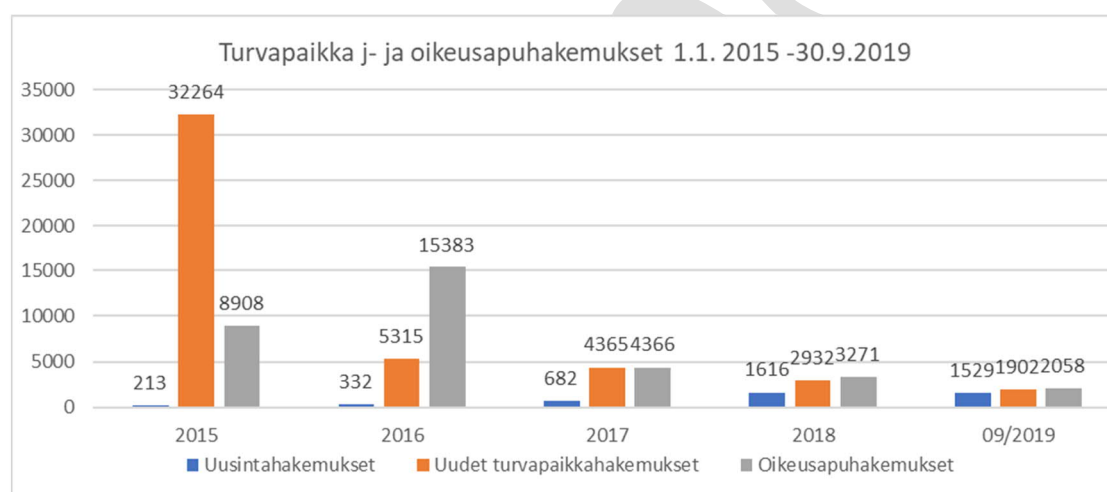
Oikeusapua antaa oikeusapulain 8 §:n perusteella pääsääntöisesti julkinen oikeusavustaja, kun kyse on hallintovaiheesta. Oikeusavun hakija voidaan ohjata yksityisen avustajan puoleen jo hallintovaiheessa, jos siihen on laissa säädetty peruste. Tuomioistuinasioissa avustajaksi voidaan aina määrätä myös tehtävään suostumuksensa antanut yksityinen avustaja.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/32/EU kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevista yhteisistä menettelyistä (uudelleenlaadittu) määrittää kansainvälistä suojelua hakeville julkisin varoin annettavan oikeusavun vähimmäistason. Ensimmäiseen päätökseen liittyvissä menettelyissä on direktiivin 19 artiklan mukaan varmistettava, että hakijoille tarjotaan pyynnöstä ja maksutta oikeudellisia ja menettelyä koskevia tietoja hakijan henkilökohtainen tilanne huomioon ottaen. Direktiivin 20 artiklan mukaan 19 artiklaa ei sovelleta, jos hakijalle annetaan maksutonta oikeusapua ensimmäiseen päätökseen liittyvässä menet-

telyssä. Suomessa kansainvälistä suojelua hakevilla on oikeus julkisin varoin annettavaan oikeusapuun sekä ensimmäiseen päätökseen liittyvässä menettelyssä eli hallintoasian käsittelyssä, että tuomioistuinvaiheessa.

Oikeusapuun kuuluu avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa vain, jos siihen on erityisen painavia syitä tai hakijana on alaikäinen lapsi. Avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa korvataan julkisista varoista näiden edellytysten täyttyessä. Oikeusapulain mukaan turvapaikanhakija voi saada oikeusapua heti turvapaikkahakemuksen jätettyään. Hakija saa käyttää puhuttelussakin aina avustajaa, mutta julkisista varoista avustajan palkkio korvataan vain edellä kuvatuin tavoin rajoitetusti.

Hakemukset (lähde oikeusministeriön tilastotietokanta ja Maahanmuuttoviraston tilastot) ¹

Kansainvälistä suojelua koskevia hakemuksia on vuosina 2015 - 2019 tehty 51150 kappaletta ja oikeusapupäätöksiä samaan aikaan 33986 kappaletta, mikä on 66 % hakemusten määrästä. Lähes kaikki oikeusapupäätökset kansainvälistä suojelua koskevassa asiaryhmässä ovat myönteisiä. Kielteisiä päätöksiä koko tarkastelujaksolla on yhteensä 302 kappaletta, mikä on noin 0,89 % koko määrästä.

Palkkio ja kulukorvaus yksityiselle avustajalle määrätään oikeusapulain 17 a §:n nojalla tuntipalkkion sijaan asiakkoittain. Valtioneuvoston asetuksessa säädetään asiakkoittain palkkioiden suuruudet eri tilanteissa. ² Hallintovaiheessa palkkiot vaihtelevat 300 eurosta 900 euroon, hallinto-oikeudessa 400 eurosta 1300 euroon ja korkeimmassa hallinto-oikeudessa 200 eurosta 1000 euroon. Erityisestä syystä näistä palkkiomääristä voidaan poiketa.

¹<https://migri.fi/tilastot>

² <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2008/20080290>

Yksityisille avustajille on maksettu palkkioita 1.1.2015 – 30.9.2019 yhteensä 28,47 miljoonaa euroa.

	2015	2016	2017	2018	2019
Yksityisille avustajille maksetut palkkiot milj. €	3,7	9,67	8,3	5	1,8

Turvapaikanhakijoita koskevista asioista oikeusapupäätös tehtiin yksityiselle avustajalle vuonna 2015 noin 98,5 %:ssa hakemuksista ja vuonna 2019 noin 51 %:ssa hakemuksista.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (aikaisempi hallintolainkäyttölaki) säädetään yleisestä 30 päivän valitusajasta. Ulkomaalaislaissa on säädetty tähän poikkeus; kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa valitusaika on 21 päivää valitettaessa maahanmuuttoviraston päätöksestä hallinto-oikeuteen ja 14 päivää haettaessa valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Selvitykset

Turvapaikka-asioiden oikeusapuun, päätösten valitusaikoihin ja avustajien palkkioihin on tehty muutoksia, jotka tulivat voimaan 1.9.2016. Muutokset ovat herättäneet laajaa ja osin hyvin kriittistä keskustelua. Turvapaikanhakijoiden oikeusapua ja turvapaikkaprosessia on arvioitu ainakin kolmessa erillisessä hankkeessa.

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan rahoittamassa hankkeessa on julkaistu 28.10.2019 loppuraportti ”Kohti yhdenvertaisia ja laadukkaita oikeusapupalveluita”.³ Turvapaikanhakijat oikeusavun asiakkaina olivat osa selvitystä. Hankkeessa on haastateltu turvapaikanhakijoita, muita prosessiin osallisia ja keskeisiä asiantuntijoita. Asianajajaliiton jäsenille ja oikeusaputoimistoille tehtiin kysely hankkeen kestäessä. Selvityksessä arvioidaan, että alkuvaiheen oikeusapuun liittyy epätietoisuutta, että avustaja voisi edesauttaa turvapaikkapuhuttelun onnistumista ja että lyhennetyt valitusajat vaarantavat oikeusturvaa. Lisäksi selvityksen mukaan yksityiset avustajat pitävät palkkioita kohtuuttoman pieninä. Selvityksen johtopäätösinä esitetään valitusaikojen palauttamista normaalipituisiksi ja sitä, että avustajan kynnys osallistua puhutteluun ei saisi olla liian korkealla. Muutoin toimenpide-ehdotuksissa painotetaan oikeusavun turvaamista mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, riittäviä resursseja ja avustajien pätevyyden ja huolellisuuden varmistamista ja yksityisten avustajien työajan ja kulujen korvaamista tämänhetkistä kohtuullisemmalla tasolla.

Sisäministeriön tilaama riippumaton selvitys turvapaikkaprosessista kokonaisuutena julkaistiin 27.6. 2019.⁴ Selvitystä varten haastateltiin viranomaisia, vastaanottokeskusten henkilöstöä, ministeriöiden virkamiehiä, hallinto-oikeuksien henkilökuntaa, Maahanmuuttoviraston henkilökuntaa, järjestöjen edustajia sekä muita toimijoita, jotka kytkeytyvät turvapaikkaprosessiin. Lisäksi haastateltiin oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita.

^{3 3} Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:60 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161859>

⁴ <https://intermin.fi/turvapaikkaselvitys>

Hakijan oikeusturvan parantamisen osalta selvityksessä suositetaan, että henkilökohtaiselle oikeusavulle tulisi luoda alueelliset toimintamallit ja oikeusavustaja voisi harkinnan pohjalta osallistua puhutteluun. Oikeusaputoimistoilla tulisi olla nykyistä enemmän mahdollisuuksia hyödyntää yksityisiä toimijoita myös hallintovaiheessa ja oikeusavustajien laatua ja laadunvalvontaa tulisi parantaa. Esityksessä ehdotetaan, että yksityisten toimijoiden palkkioperustetta tulisi muuttaa ja turvapaikkaprosessiin liittyvät valitusajat palauttaa entiselleen.

Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittaman Glase-hankkeen Arjen turvallisuus –tiimi on tutkinut turvapaikanhakijoiden oikeusapua. Arkipäivän oikeusapu turvapaikkaprosessissa –niminen selvitys on julkaistu joulukuussa 2018.⁵ Tutkimus on selventänyt 1.9.2016 voimaan tulleiden lainsäädäntömuutosten vaikutuksia. Selvityksessä on löydetty niin hyviä käytäntöjä kuin haasteita. Asiakohtaiset palkkiot ovat tehneet korvausasian käsittelystä helpompaa ja halvempaa, mutta toisaalta alhaisten palkkioiden on arvioitu karsivan päteviä asianajajia ja vaikeuttavan yksityisen ja kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä. Selvityksessä nähdään, että avustaminen turvapaikkapuhuttelussa on turvapaikanhakijoille sellainen erityistarve, minkä toteutuminen pitäisi turvata. Poliittikasuosituksena selvitys esittää, että palkkiojärjestelmän taloudelliset kustannukset ja vaikutus toiminnan laatuun tulee selvittää. Jos säästöt eivät ole oleellisia tai laatu on kärsinyt, selvityksessä katsotaan, ettei eriarvoistavalle palkkiojärjestelmälle ole perusteita.

Valitusajat

Useimmissa selvityksissä on arvioitu, että tavallista lyhyemmät valitusajat ovat saattaneet johdattaa siihen, että valituksia ei ole ehditty tehdä ajoissa tai ne on tehty puutteellisina. Niissä on myös arvioitu, että valitusaikojen lyhentämisellä ei olisi ollut suurta merkitystä prosessin kokonaiskeston kannalta. Oikeusprosessin kesto on kehittynyt korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja Helsingin hallinto-oikeudessa vuodesta 2015 vuoteen 2019 seuraavasti:

Keskimääräinen käsittelyaika /kk	2015	2016	2017	2018	2019/9
KHO					
Turvapaikka-asiat/ taval- linen	6,8	4,0	2,8	3,5	5,8
Turvapaikka-asiat / no- peutettu käsittely	3,8	3,5	2,8	3,1	3,1
Kaikki tp asiat yhteensä	5,6	3,8	2,8	3,4	5,0
Helsingin hallinto-oi- keus					
Turvapaikka-asiat/ taval- linen	8,1	5,3	8,9	13,0	10,4
Turvapaikka-asiat / no- peutettu käsittely	5,5	3,9	3,6	4,1	3,7
Kaikki tp asiat yhteensä	6,5	4,6	8,0	10,5	6,5

⁵ Glase policy brief series 1, Itä-Suomen yliopisto, Jaana Palander&Pirjo Pölönen
https://glase.fi/wp-content/uploads/2018/12/glasepolicy-brief_oikeusapu.pdf

Turun, Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeuksissa turvapaikka-asioita on ratkaistu vuodesta 2017 alkaen. Käsittelyajat niissä ovat pidemmät kuin Helsingin hallinto-oikeudessa normaalimenettelyssä, nopeutetun käsittelyn ajat ovat kaikissa samaa tasoa.

Ulkomaalaislain 98 a §:n mukaan kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseen on tehtävä päätös pääsääntöisesti kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Päätös on tehtävä 15 tai 18 kuukauden kuluessa, jos päätöstä ei ole voitu tehdä laissa mainituista syistä aikaisemmin. Asian kokonaiskestoon tulee valitusasiassa lisänä valituksen määräaika ja käsittelyaika tuomioistuimessa. Selvitysten ja oikeusministeriön tietokannasta saatavan tiedon valossa näyttää siltä, että valitusaikojen lyhentämisellä ei olisi ollut prosessia lyhentävää vaikutusta. Kokonaisprosessissa on kyse 9 päivän ajasta, kun valitusaika on 30 päivän sijasta 21 päivää. Toisaalta käsittelyajat tuomioistuimessa eivät näyttäisi pidentyneen esimerkiksi lisäselvitysten vuoksi, vaikka valituksen tekemiseen määrätty aika on lyhentynyt.

Valitusaikojen lyhentämisen ei ole arvioitu tehostaneen tai nopeuttaneen valitusasioiden käsittelyä. Lyhyempien valitusaikojen on arvioitu hankaloittaneen prosessia ja aiheuttaneen lisätyötä erityisesti hallinto-oikeuksille. Lyhyemmät valitusajat ovat johtaneet siihen, että joissakin tapauksissa valitukset ovat laadultaan huonompia ja niitä pitää täydentää aikaisempaa useammin. Avustajille lyhyet valitusajat ovat haaste. Yhdenmukaiset valitusajat ja kansainvälistä suojelua hakevan oikeusturvanäkökohdat näyttäisivät painavimmilta argumenteilta valitusajan palauttamiselle 30 päivään. Yhdenvertaisuuden ja yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi valitusajat tulee muuttaa samoiksi kuin muissakin asiaryhmissä

Oikeusapu

Lainsäädännön perusteella turvapaikanhakijoilla on mahdollisuus oikeusapuun koko prosessin ajan ennen ja jälkeen puhuttelun ja erityisen painavista syistä myös puhuttelussa. Oikeusapupäätöksiä turvapaikanhakijoille on tarkastelujaksolla 2015 – 30.9. 2019 tehty yhteensä noin 34 000 kappaletta. Turvapaikanhakijoiden tekemistä oikeusapuhakemuksista on hylätty vain alle 1 %.

Hallintovaiheen oikeusavusta huolehtivat oikeusapulain 8 §:n mukaan pääsääntöisesti julkiset oikeusavustajat. Ennen vuoden 2016 muutoksia ulkomaalaisasiassa oikeusapua voi antaa myös muu lakimies kuin julkinen oikeusavustaja. Vuonna 2015 yksityisten avustajien osuus kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa oli noin 98 % ja tällä hetkellä osuus on noin 50 %. Yksityiset avustajat hoitavat nyt pääosin hallinto-oikeusvaiheen asioita ja julkiset oikeusavustajat sekä hallintovaiheen että tuomioistuinvaiheen asioita.

Avustaja harkitsee yhdessä päämiehensä kanssa, onko avustajan läsnäololle puhuttelussa erityisen painavia perusteita. Oikeusaputoimistojen resursseja on vahvistettu, niin että ne ovat pystyneet selviämään kasvaneesta asiamäärästä. Oikeusaputoimistot tekevät yhteistyötä vastaanotokeskusten kanssa niin, että turvapaikanhakijoille välitetään tarpeellista ja oikeaa tietoa tarjolla olevista oikeusapupalveluista.

Maahanmuuttovirasto ei tilastoi avustajan läsnäoloa, eikä täsmällisiä lukuja ole saatavilla. Virasto arvioi, että ennen 2016 tehtyjä muutoksia avustaja oli mukana turvapaikkapuhuttelussa hyvin usein ja muutoksen jälkeen lähinnä silloin, kun puhutellaan haavoittuvassa asemassa tai muutoin erityistilanteessa olevaa tai alaikäistä hakijaa.

Maahanmuuttoviraston arvion mukaan puhutteluissa on nyt entistä enemmän tukihenkilöitä, joilla ei ole oikeudellista asiantuntemusta. Vaikka oikeusapua on mahdollista saada hallintovaiheeseen jo ennen turvapaikkapuhuttelua, esiin tulee tapauksia, joissa oikeusapua ei ole haettu

lainkaan hallintovaiheeseen. Tieto siitä, että puhutteluun ei saa avustajaa, on voinut johtaa väärinkäsitykseen oikeusavun saatavuudesta. Maahanmuuttoviraston arvion mukaan henkilökohmainen oikeudellinen neuvonta kansainvälistä suojelua hakevalle on tärkeää, vaikka avustaja ei osallistuisi puhutteluun. Asian läpikäynti oikeudellisen avustajan kanssa ja valmistautuminen puhutteluun edesauttaa puhuttelun sujuvuutta ja vähentää lisäselvitysten tarvetta.

Avustajan ja hakijan kannalta puhutteluun osallistumisella on suurempi merkitys. Mikäli päätöksestä pitää valittaa, avustaja säästää perehtymiseen kuluvaan aikaan, jos hän on ollut mukana puhuttelussa. Oikeusaputoimistoille erityisen painavan perusteen harkitseminen yksityisen avustajan palkkiota määrättäessä aiheuttaa lisätyötä. Avustajan kannalta oikeusaputoimistojen harkinta tässä asiassa ei aina näyttäydy yhdenmukaisena. Yksityinen avustaja ei voi etukäteen saada varmuutta siitä, korvataanko puhuttelussa avustaminen erityisen painavasta syystä.

Palkkiot

Asiakohtaisia palkkioita on pidetty liian alhaisina työmääriin nähden ja toisaalta on katsottu, että palkkio voi olla niin sanotussa helpossa asiassa liian suuri. Edellä mainituissa selvityksissä asiakohtaisissa palkkioissa on nähty sekä hyviä että huonoja puolia. Asiakohtaisiin palkkioihin tyytymättömiä ovat yksityiset toimijat. Palkkion määräävä osapuoli eli tuomioistuimet ja oikeusaputoimisto ovat esittäneet myös positiivisia arvioita asiakohtaisista palkkioista. Ennalta määrätty palkkiot ovat tehneet korvausasian käsittelystä helpompaa ja halvempaa. Toisaalta on nähty, että alhaiseksi koetut korvaukset karsivat päteviä asianajajia sekä vaikeuttavat yksityisen ja kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä.

Keskimääriset palkkiot ovat muuttuneet hallinto-oikeuksissa vuodesta 2015 syyskuuhun 2019 seuraavasti

Maksuvuosi	Summa	Maksatuspäätöksiä kappalemäärä	Oikeusapuasioita kappalemäärä	Keskiarvo/maksupäätös	Keskiarvo/oikeusapuasia
2015	661 924	898	853	737	776
2016	1 605 798	2297	2222	699	723
2017	3 752 421	5223	4969	718	755
2018	2 751 448	3880	3664	709	751
2019	1 272 399	1898	1815	670	701

ja korkeimmassa oikeudessa

Maksuvuosi	Summa	Maksatuspäätöksiä kappalemäärä	Oikeusapuasioita kappalemäärä	Keskiarvo/maksupäätös	Keskiarvo/oikeusapuasia
2015	125 295	235	227	533	552
2016	220 775	509	495	434	446
2017	846 657	2239	2201	378	385
2018	703 508	1879	1850	374	380
2019	381 432	1143	1124	334	339

ja hallintovaiheessa

Maksu- vuosi	Summa	Maksatuspää- töksiä kappalemäärä	Oikeusapuasi- oita kappalemäärä	Keskiarvo/ maksupäätös	Keskiarvo/ oikeusapu- asia
2015	2 833 843	3464	3031	818	935
2016	7 507 908	10 785	9027	696	832
2017	2 986 387	4778	4322	625	691
2018	1 090 164	1825	1725	597	632
2019	337 651	586	576	576	586

Keskimääräiset palkkiot ovat nyt hiukan pienemmät kuin vuonna 2015. Suurimmat euromääräiset muutokset ovat korkeimman hallinto-oikeuden ja oikeusaputoimiston maksamissa korvauksissa. Kun palkkion kohtuullisuutta arvioidaan, on otettava huomioon se, että suullisten käsittelyjen määrä hallinto-oikeuksissa on lisääntynyt, mikä on lisännyt työmäärää. Tämä ei näy asiakkoittaisessa palkkiossa.

Asiakohtainen palkkion on luonteeltaan keskimääräinen palkkio. Joissakin tapauksissa se voi olla suurempi kuin tuntikohtainen palkkio ja joissakin tapauksissa se ei kata kaikkia työhön käytettyjä tunteja. Palkkion määrävällä viranomaisella on kuitenkin mahdollisuus poiketa erityisestä syystä asiakohtaisen palkkion määrästä, jos palkkio ei ole oikeusapulain mukaisesti kohtuullinen. Hallinto-oikeuksista löytyy muutamia ratkaisuja, joissa korvaus on määrätty soveltuvaan asiakohtaista palkkiota suurempana.

Asiakohtaisia palkkioita on sovellettu niihin oikeusapuasioihin, jotka ovat tulleet vireille 15.8.2016 jälkeen. Hallinto-oikeudessa asiakohtaisia palkkioita on maksettu suuremmassa määrin vuodesta 2017 alkaen. Silloinkin hallinto-oikeuden maksupäätöksistä yli puolet oli siirtymäsäännöksen perusteella tuntiperusteisia korvauksia.

Asiakohtaiset palkkiot hallinto-oikeudessa ovat 400, 800 ja 1300 euroa asian vaativuuden perusteella. Hallinto-oikeuksissa maksetut palkkiot ovat jakaantuneet kappalemäärittäin ja prosentuaalisesti seuraavasti:

Maksuluokat	2015	%	2016	%	2017	%	2018	%	2019	%
0-399 €	94	10	205	9	327	6	214	6	122	6
400-799 €	514	57	1422	62	2106	40	1178	30	756	40
800-1299 €	241	27	624	27	2688	51	2275	59	869	46
1300- €	49	5	46	2	102	2	213	5	151	8
Yhteensä kpl	898		2297		5223		3880		1898	
Asiakohtaisia palkkiota näistä	0		0,7 %		32 %		63 %		75 %	

Tietokannasta saatavien lukujen valossa ero tuntiperusteisesti maksettujen ja asiakkoitaisten palkkioiden välillä ei ole kovin suuri. Hallinto-oikeuden maksupäätöksistä 1300 euron tai sitä suurempia palkkioita on prosentuaalisesti viime vuosina sama määrä kuin vuonna 2015. Tuomioistuimella on mahdollisuus arvioida kohtuullinen palkkio asiakkoitaisestä palkkiosta poiketen.

Oikeusaputoimistoissa ja tuomioistuimissa asiakkoitaisten palkkio on vähentänyt työmäärää ja selkeyttänyt työtä, koska laskujen käsittelijän ei enää tarvitse samalla tavalla arvioida tehtyjen toimenpiteiden tarkoituksenmukaisuutta ja niihin käytetyn ajan kohtuullisuutta. Maksuspäätöksiin liittyvä työmäärä on vähentynyt. Toisaalta nähdään, että asiakkoitaiset palkkiot ovat saattaneet johtaa siihen, että joidenkin avustajien työn laatu on heikentynyt ja toisaalta hyvin työnsä tekevät avustajat ovat saattaneet joutua tekemään työtä suhteellisesti pienemmällä palkkiolla. Kaikissa muissa asiaryhmissä tuomioistuin tai oikeusaputoimisto arvioi tuntiperusteisten laskujen toimenpiteiden tarpeellisuuden.

Yksityisten avustajien palkkiokertymään vaikuttavia tekijöitä on vaikeampi arvioida. Kokonaistilanteeseen vaikuttaa suuresti hakijamäärän vaihtelut. Yksikkökohtaiset korvaukset ovat pienentyneet jonkin verran. Koska suullisten käsittelyjen määrä on lisääntynyt ja myös turvapaikkapuhuttelut ovat pidempiä kuin vuonna 2015, asiakkoitaisten palkkio ei välttämättä kaikissa tapauksissa kata sitä tuntimäärää, mikä asiaan on kulunut. Etenkin vaikeiden ja paljon aikaa vievien asioiden osalta asiakkoitaisten palkkio voi jäädä pieneksi. Asiakoitaisten palkkioiden riskinä on se, että yksityinen ja kolmas sektori eivät voisi jatkossa tarjota palveluja, koska se ei ole taloudellisesti kannattavaa. Tämä tarkoittaisi sitä, että voidaan menettää merkittävää asiantuntemusta.

3 Tavoitteet

Pääministeri Antti Rinteen hallituksen hallitusohjelman osiossa 3.3 (Turvallinen oikeusvaltio suomi) painotetaan perus- ja ihmisoikeuksien ja oikeusturvan yhdenvertaista toteutumista sekä hyvien väestösuhteiden, osallisuuden ja osallistumisoikeuksien vahvistamista. Sen mukaan varmistetaan turvapaikkaprosessin sujuvuus ja perusoikeuksien toteutuminen.

Esityksen ensisijainen tavoite on kansainvälistä suojelua hakevien oikeusturvan ja perus- ja ihmisoikeuksien vahvistaminen ja oikeusavun yhdenmukaistaminen muihin asiaryhmiin. Esityksillä muutoksilla pyritään vaikuttamaan siihen, että koko prosessi sujuisi entistä tehokkaammin kaikkien siihen osallisten kannalta. Tavoitteena on myös turvata asiantuntevien yksityisten avustajien saatavuus jatkossakin muuttuvissa olosuhteissa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Ehdotukset ja perustelut

Laki ulkomaalaislain eräiden säännösten kumoamisesta

Ulkomaalaislain 9 §:n 2 momentissa säädetään, että kansainvälistä suojelua hakevan saamaan oikeusapuun ei kuulu avustajan läsnäolo 97 a §:ssä tarkoitettussa turvapaikkapuhuttelussa, ellei avustajan läsnäolo ole erityisen painavista syistä tarpeen. Jos hakija on ilman huoltajaa maassa oleva alle 18-vuotias, oikeusapuun kuitenkin kuuluu avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa. Esityksessä ehdotetaan, että näistä rajoituksista luovutaan. Avustaja voisi osallistua päämiehensä ohella turvapaikkapuhutteluun tarpeen mukaan ja hän voisi saada avustamisesta oikeusapulain mukaisesti palkkion valtion varoista. Avustajan läsnäolo puhuttelussa nykyistä use-

ammin parantaisi kaikkien olennaisten seikkojen esiin tuomista aikaisessa vaiheessa, mikä edesauttaisi ratkaisun tekemistä. Oikeudellinen avustaja hallintovaiheen alusta alkaen vahvistaa hakija oikeusturvaa.

Ulkomaalaislain 190 §:n 3 momentissa säädetään, että poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, valitus on tehtävä 21 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos kyse on turvapaikkamenettelyssä tehdystä Maahanmuuttoviraston päätöksestä kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa. Ulkomaalaislain 196 §:n 3 momentissa säädetään että, valitus ja valituslupahakemus tulee 190 §:n 3 momentissa tarkoitettussa asiassa tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Esityksessä ehdotetaan, että nämä poikkeavat valitusajat kumotaan. Kansainvälistä suojelua koskevasta päätöksestä valitettaessa valitusaika olisi yleinen 30 päivän määräaika. Nykyistä pidempi valitusaika parantaisi mahdollisuuksia laatia valitukset perusteellisemmin ja niin, että täydennyksiä ei tarvittaisi. Tämä sujuvoittaisi asian käsittelyä tuomioistuimessa ja saattaisi asiaryhmän yhdenmukaiseen asemaan muihin asiaryhmiin verrattuna.

Laki oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta

Oikeusapulain 17 a §:ssä säädetään, että kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuullinen asiakohtainen palkkio avustajan tehtävien hoitamisesta. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin asiakohtaisen palkkion määrästä. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Asiakohtaisen palkkion sijaan turvapaikakanhakijaa oikeusapulain mukaan avustavalle lakimiehelle maksettaisiin oikeusapulain 17 §:n mukaisesti kohtuullinen palkkio tarpeellisista toimituksista niihin käytetyn ajan perusteella. Muutoksella pyritään turvaamaan asiantuntevan avustajakunnan saatavuutta. Avustajien palkkioperusteet tulevat samoiksi kuin muissakin asiaryhmissä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Avustajien palkkioperusteen muuttaminen tuntiperusteiseksi asiakohtaisen palkkion sijaan lisää arvion mukaan valtion varoista maksettavia kustannuksia. Oikeusapupäätökseen perustuva maksettu keskimääräinen palkkio hallinto-oikeudessa on ollut vuonna 2015 tuntiperusteisesti lasketuissa korvauksissa noin 775 euroa. Vuonna 2019 vastaava keskimääräinen palkkio on ollut 701 euroa. Kun suullisten käsittelyjen määrä on lisääntynyt, tämä tulee nostamaan tuntiperusteisesti maksettujen korvausten määrää verrattuna asiakohtaiseen palkkioon käsittelyyn kuluhan ajan suhteessa. Menoja lisää avustajien osallistuminen entistä useammin turvapaikkapuhutteluun ja osallistumisesta maksettava tuntiperusteinen palkkio. Menot lisääntyvät sekä yksityisille avustajille maksettavissa korvauksissa, että julkisten oikeusavustajien työajan käytössä ja resurssitarpeessa. Taloudellisten vaikutusten ei kuitenkaan arvioida olevan merkittäviä valtiontalouden kannalta.

Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2020- 2023 on arvioitu muutosten vaikutusta määrärahan tarpeeseen. Määrärahan tarvetta laskettaessa on arvioitu turvapaikanhakijoiden määräksi 4000. Turvapaikanhakijoiden oikeusapuun on kohdennettu aiempaan kehyspäätökseen verrattuna 0,8 milj. euron lisämääräraha vuonna 2020. Määräraha kasvaa 1,1 miljoonaan euroon vuonna 2021 ja vuodesta 2022 lukien 1,3 miljoonaan euroon. Määräraha jakaantuu oikeusapuja edunvalvontapiirien toimintamenoihin ja yksityisille avustajille maksettaviin korvauksiin. Oikeusaputoimistoon tarvitaan lisähenkilökuntaa, koska lakimuutosten jälkeen oikeusavustajat osallistuvat nykyistä useammin turvapaikkapuhutteluihin. Osuus lisämäärärahasta on 560 000 euroa vuonna 2020. Määräraha kasvaa 700 000 euroon vuonna 2021 ja vuodesta 2022 lukien

920 000 euroon. Turvapaikkapuhutteluihin arvoitiin kuluvan 8 tunnin työpanos. Yksityisille avustajille maksettavat korvaukset kasvavat tuntiperusteisen palkkion ja puhutteluihin osallistumisen sekä suullisten käsittelyjen lisääntymisen vuoksi. Osuus määrärahan lisäyksestä on 250 000 euroa vuonna 2020. Määräraha kasvaa 380 000 euroon vuodesta 2021 lukien.

Turvapaikanhakijoiden oikeusapuun on edellä mainitut lisämäärärahat huomioon ottaen kohdennettu määrärahaa seuraavasti (miljoona €)

	2020	2021	2022
Oikeusaputoimisto	1	1,1	1,4
Yksityiset avustajat	2,3	2,5	2,5
Yhteensä	3,3	3,6	3,9

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Avustajan käyttö turvapaikkapuhuttelussa vaikuttaa Maahanmuuttoviraston toimintaan. Myönteisenä vaikutuksena voidaan nähdä se, että tukihenkilöiden sijaan puhuttelussa olisi läsnä oikeudellinen avustaja. Nyt tukihenkilö on voinut ilmoittautua avustajaksi siitä huolimatta, että hänellä voi olla puutteellinen osaaminen tässä roolissa. Maallikkoavustajalla ei aina ole tietoa menettelyn etenemisestä, puhuttelun tarkoituksesta tai omasta roolistaan siinä. Maahanmuuttovirasto on nähnyt useita haasteita maallikkoavustajien osallistumisessa puhutteluun. Maallikkoavustajien korvaantuminen oikeudellisilla avustajilla varmistaa sitä, että puhuttelu sujuu asianmukaisella tavalla. Se tukee puhuttelijan prosessinjohtoa ja viranomaisen selvittämismahdollisuuden toteutumista.

Toisaalta se, että avustaja on ollut harvoin puhuttelussa, on vähentänyt Maahanmuuttoviraston tukipalvelujen tarvetta. Puhutteluajataulujen sopiminen avustajien kanssa on vienyt paljon työaikaa ja on ollut pois muusta viraston työstä. Käsittelyaikavelvoite edellyttää, että jatkossa puhuttelut on kyettävä järjestämään sujuvasti ja tehokkaasti. Mikäli aikataulujen sovittaminen veisi saman ajan kuin aikaisemmin, se voisi johtaa siihen, että käsittelyaikavelvoite ylittyisi. Se myös lisäisi Maahanmuuttoviraston turvapaikkayksikön arvion mukaan tukitiimin työmäärää ja edellyttäisi henkilöstöresurssin lisäämistä puhutteluvaramuksiin. Tämän vuoksi Maahanmuuttovirasto määrittää puhuttelun ajankohdan kohtuullisten vaihtoehtojen puitteissa ja avustajan tulee huolehtia joko ajankohdan sopimisesta tai sijaisen asettamisesta puhutteluun.

Oikeusaputoimistojen toimintaan muutoksella on resurssitarvetta lisäävä vaikutus. Julkiset oikeusavustajat, jotka pääosin hoitavat hallintovaiheen, osallistuisivat huomattavasti nykyistä useammin turvapaikkapuhutteluun. Puhutteluun on varattava työpäivä. Tämä tarkoittaa, ettei nykyisellä resurssilla asiaa voida hoitaa. Jos resursseja voidaan lisätä, tämä voi vaikuttaa siihen, että mahdollisuudet erikoistua ulkomaalaisasioihin lisääntyvät. Oikeusaputoimistoissa maksupäätösten tekemiseen käytetty aika tulee lisääntymään, kun yksityiselle maksettavat korvaukset muuttuvat tuntiperusteisiksi.

Avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa voi vaikuttaa mahdolliseen myöhempään hallintotuomioistuimen käsittelyyn. Avustajien osallistuminen puhutteluun voi merkitä sitä, että turvapaikkapuhutteluiden puutteet vähenevät ja tuomioistuimelle jää vähemmän oman selvittämisen

velvollisuutensa piiriin kuuluvia tehtäviä, kun sillä on käytettävissä kattavampi aineisto. Valitusajan pidentäminen voi parantaa valitusten laatua, mikä voi vaikuttaa käsittelyyn ja nopeuttaa prosessia. Tuntiperusteisen palkkion määrääminen tuomioistuimessa vienee enemmän aikaa kuin asiakohdaisen palkkion määrääminen.

Perus ja ihmisoikeudet

Riittävän valitusajan määrittely on osa oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeita, jotka perustuslain mukaan turvataan lailla. Muutoksenhakuajan riittävyys on edellytys sille, että hakijalla on mahdollisuus saattaa häntä koskeva päätös tuomioistuimen käsiteltäväksi. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PEVL 24/2016 vp-HE 32/2016 vp katsonut, että valitusajan lyhentäminen ja oikeusavun rajaaminen sinänsä heikentävät turvapaikanhakijan oikeusturvaa. Nyt esitettyjen muutosten voidaan arvioida parantavan hakijoiden oikeusturvaa ja heidän perus- ja ihmisoikeuksiaan, kun heillä on käytettävissä oikeudellinen avustaja entistä laajemmin ja tarvittaessa riittävä aika valituksen tekemiseen. Avustajien palkkioperusteilla vaikutetaan myös siihen, että turvapaikanhakijalla olisi valittavana asiantuntevia yksityisiä avustajia tuomioistuin-käsittelyyn ja myös turvapaikkapuhutteluun silloin, kun hallintovaiheessa oikeusapua antaa yksityinen avustaja valtion varoin.

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan mukaan jokaisella on oltava mahdollisuus saada neuvoja ja antaa toisen henkilön puolustaa ja edustaa itseään ja maksutonta oikeusapua annetaan vähävaraisille, jos tällainen apu on tarpeen, jotta asianomainen voisi tehokkaasti käyttää oikeutta saattaa asiansa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Nyt esitettävät muutokset toteuttavat tätä vaatimusta, kun turvapaikanhakijan oikeusapu on nykyistä laajempi ja valitusaika on entistä pidempi.

Muut vaikutukset

Palkkioperusteiden määräytymisellä on taloudellisten vaikutusten lisäksi merkitystä oikeusavun saatavuudelle. Julkisen oikeusavun resursseihin vaikutetaan valtion talousarviopäätöksillä. Yksityiset avustajat ja järjestöt ovat tärkeä osa turvapaikanhakijoiden oikeusapua ja oikeusturvan sisältöä. Kun hakijamäärät voivat vaihdella huomattavasti, on tärkeää, että asiantuntevan yksityisen sektorin voimavarat ovat käytettävissä. Palkkiopolitiikalla on vaikutusta yksityisen puolen halukkuuteen ja mahdollisuuteen hoitaa näitä asioita. Tuntiperusteisilla korvauksilla vaikutetaan siihen, että tämä taho on turvapaikanhakijoiden käytettävissä ja että asiantuntemus pysyy säilyttämään tulevissa mahdollisesti muuttuvissa olosuhteissa. Esitetyillä muutoksilla on vaikutusta asiantuntevan oikeusavun jatkuvuuteen ja avustajien saatavuuden turvaamiseen.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Hallitusohjelmaan on kirjattu yksityiskohtaisesti halutut muutokset ja niiden toivotaan tulevan voimaan mahdollisimman nopeasti. Tässä yhteydessä ei ole laajasti arvioitu vaihtoehtoisia keinoja. Tavoitteena on turvapaikanhakijoiden oikeusturvan parantaminen. Siihen on tarkoitus puuttua myös sellaisin keinoin, jotka eivät ainakaan heti edellytä uutta lainsäädäntöä. Selvityksissä on todettu, että hakijoilla ei ole riittävästi tietoa oikeusavun saatavuudesta. Tiedottamista kehitetään Maahanmuuttoviraston hankkeissa. Osana turvapaikanhakijoiden oikeusturvan parantamista on hallitusohjelman mukaan se, miten varmistetaan turvapaikanhakijoita avustavien lakimiesten pätevyys ja huolellisuus. Tämä ei ole vaihtoehtoista nyt esitetyille muutoksille vaan tätä kokonaisuutta täydentävää.

Avustajien palkkioperusteiden osalta vaihtoehto olisi asiakkoitaisten palkkioiden uudelleen arviointi muuttamatta niitä tuntiperusteiseksi. Tämä voitaisiin tehdä valtioneuvoston asetuksella. Asiakohtaisia luokkia tulisi lisätä niin, että voitaisiin ottaa huomioon entistä enemmän erilaiset tilanteet. Tällainen muutos olisi taloudellisesti neutraali tai vähän menoja lisäävä. Useilla erillisillä luokilla voitaisiin löytää nykyistä kohtuullisempi, yksilöllisempi ja enemmän tehtyä työmäärää vastaa palkkio. Toisaalta sillä menetettäisiin niitä hyötyjä, joita nykyisellä menettelyllä on saavutettu palkkion määräämisen sujuvuudessa ja nopeudessa.

Selvityksissä on esitetty myös laajempaa muutosta turvapaikanhakijoiden oikeusavun järjestämiseen oikeusapulaista poikkeavalla tavalla. On esitetty, että oikeusapupalvelut turvapaikanhakijoille kilpailutettaisiin ja ostettaisiin ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Tällaisen uuden vaihtoehdon kehittäminen edellyttää laajempaa valmistelua ja harkintaa, eikä ole ollut mahdollista tässä yhteydessä.

6 Lausuntopalaute

7 Lakia alemman asteinen sääntely

Oikeusapulain 17 a §:n kumoamista koskevan lain voimaan tullessa kumoutuvat sen nojalla annetut oikeusavun palkkioperusteista annetun valtioneuvoston asiakkoitaista palkkiota koskevat säännökset. Asetuksen selkeyden ja luettavuuden vuoksi valtioneuvoston asetusta muutetaan.

8 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Muutoksenhaussa tätä lakia sovellettaisiin päätöksiin, jotka tehdään lain tultua voimaan.

Oikeusavun palkkioperuste määräytyisi sen lain mukaan, mikä oli voimassa oikeusapupäätöstä tehtäessä.

8.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä ei ole riippuvuuksia muuhun lainsäädäntöön.

9 Suhde perustuslakiin ja sääntämjärjestys

Ehdotettu laki ei sisällä perustuslain kannalta ongelmallisia perusoikeusrajoituksia. Näistä lähtökohdista käsin on perusteltua katsoa, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan käsitellä perustuslain 72 §:ssä tarkoitetussa tavallisessa sääntämjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

ulkomaalaislain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 9 §:n 2 momentti, 190 §:n 3 momentti ja 196 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 9 §:n 2 momentti laissa 646/2016, 190 §:n 3 momentti laissa 850/2019 ja 196 §:n 3 momentti laissa 1022/2018.

2 §

Tämä laki tulee voimaan x.x.2020.
Muutoksenhaussa ennen tämän lain voimaantuloa annettuun päätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan oikeusapulain (257/2002) 17 a § sellaisena kuin se on laissa 650/2016.

2 §

Tämä laki tulee voimaan x.x.2020.

Ennen tämän lain voimaantuloa annettuun oikeusapupäätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Click or tap here to enter text.

Click or tap here to enter text.

1.

Laki

ulkomaalaislain eräiden säännösten kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 9 §:n 2 momentti, 190 §:n 3 momentti ja 196 §:n 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 9 §:n 2 momentti laissa 646/2016, 190 §:n 3 momentti laissa 850/2019 ja 196 §:n 3 momentti laissa 1022/2018.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Oikeusapuun ei kuulu avustajan läsnäolo 97 a §:ssä tarkoitetussa turvapaikkapuhuttelussa, ellei avustajan läsnäolo ole erityisen painavista syistä tarpeen. Jos hakija on ilman huoltajaa maassa oleva alle 18-vuotias, oikeusapuun kuitenkin kuuluu avustajan läsnäolo turvapaikkapuhuttelussa. (12.8.2016/646)

190 §

Poiketen siitä, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, valitus on tehtävä 21 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos kyse on turvapaikkamenettelyssä tehdystä Maahanmuuttoviraston päätöksestä kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa. Valitus on tehtävä mainitussa määräajassa myös, jos valituksenalaisella päätöksellä on samalla ratkaistu muulla perusteella haettu oleskelulupa ja päätetty maasta poistamisesta ja maahantulokiellosta.

196 §

Valitus ja valituslupahakemus tulee 190 §:n 3 momentissa tarkoitetussa asiassa tehdä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

9 §

(kumotaan 2 momentti)

190 §

(kumotaan 3 momentti)

196 §

(kumotaan 3 momentti)

2.

Laki

oikeusapulain 17 a §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:
kumotaan oikeusapulain (257/2002) 17 a § sellaisena kuin se on laissa 650/2016.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 a §
Yksityisen avustajan palkkio kansainvälistä
suojelua koskevassa asiassa

17 a §
(kumotaan pykälä)

Kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa
yksityiselle avustajalle vahvistetaan kohtuul-
linen asiakohmainen palkkio avustajan tehtä-
vien hoitamisesta. Valtioneuvoston asetuk-
sella säädetään tarkemmin asiakohmaitaisen palk-
kion määrästä.